

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนเขตอีสานใต้ด้วยเครือข่ายความร่วมมือและระบบสารสนเทศ ดำเนินงานวิจัยเพื่อ (1) สร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากทุนชุมชนเขตอีสานใต้โดยชุมชนมีส่วนร่วม (2) สังเคราะห์ปัจจัยการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตอีสานใต้โดยชุมชนมีส่วนร่วม และ (3) สร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนเขตอีสานใต้ด้วยเครือข่ายความร่วมมือและระบบสารสนเทศ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบบสอบถาม การถอดบทเรียนจากชุมชนและกลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาถูกใช้เป็นเครื่องมืองานวิจัยร่วมกับแพลตฟอร์มระบบเศรษฐกิจแบ่งปันเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลทุนชุมชนและแสดงผลข้อมูลไปยังนักท่องเที่ยว

ผลการดำเนินงานวิจัยร่วมกับชุมชนจำนวน 15 ชุมชน บนพื้นที่ 4 จังหวัด ประกอบด้วย นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ พบว่า รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากทุนชุมชนเขตอีสานใต้โดยชุมชนมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนการทำงานที่แสดงถึงการหมุนเวียนของทุนชุมชน โดยโมเดลดังกล่าวมีชื่อว่า โมเดลเข็มนาฬิกาเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ผลการดำเนินงานพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนเขตอีสานใต้ของทั้ง 15 ชุมชน ได้รับการประเมินจากนักท่องเที่ยวอาสา จำนวน 11 ราย อายุเฉลี่ยเท่ากับ 31 ปี เป็นชาย 9 คน และเป็นหญิง 2 คน ผลการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 (S.D.=0.67) ทั้งนี้ ชุมชนที่ได้รับคะแนนสูงที่สุดคือ ชุมชนบ้านบุ อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยค่าคะแนนเท่ากับ 4.73 (S.D.=0.52) รองลงมาคือชุมชนบ้านทามจาน อ.ภู จังหวัดศรีสะเกษ ด้วยค่าคะแนนเท่ากับ 4.71 (S.D. = 0.69)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ประกอบด้วย (1) ทุนชุมชน (2) การทำงานอย่างต่อเนื่องกับเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว (3) การตลาด (4) ความคิดสร้างสรรค์ของชุมชน และ (5) การเชื่อมต่อกับเครือข่ายภายนอกในรูปแบบของเศรษฐกิจแบ่งปัน นอกจากนี้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนเขตอีสานใต้ ประกอบด้วย 3 ส่วนงานคือ (1) ส่วนงานการพัฒนาและกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน (2) ส่วนงานการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน และ (3) ส่วนงานการประเมินผลการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนเขตอีสานใต้ทั้ง 9 ด้าน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีมาก ด้วยค่าคะแนนเท่ากับ 4.59 (S.D.=0.62) ค่าคะแนนสูงที่สุดคือด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับดีมาก ด้วยค่าคะแนนประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 (S.D.=0.62) และค่าคะแนนที่น้อยที่สุดคือด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับดี ด้วยค่าคะแนนประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 (S.D.=1.13)

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน, รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน, รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน

Abstract

This research project named “development of potentials’ creative tourism in Southeast-Isan through a collaboration network and Information System”. This research aims to (1) to develop a model of community-based creative tourism in Southeast-Isan using community capital (2) analyzing factors affected of community-based creative tourism development and (3) Development of potentials’ community-based creative tourism in Southeast-Isan through a collaboration network and Information System. This research was quantitative research and qualitative research. Questionnaire and lesson learned with community and tourists are used as research tools collaborate with the sharing economy platform for creative community-based tourism to collect and display data in digital form.

Experimental results of fifteen communities on four provinces (Nakhonrat-chasima, Buriram, Surin, and Srisaket) show that a model of creative community-based tourism development include 8 steps which showed the cycle flowing of community capital for adding their values. The name of model is called “clockwise model for creative community-based tourism”. To evaluation, tourists is 11 persons which consists of 2 men and 9 women and their age average is equal to 31 year olds. As evaluation results, the activities of creative community-based tourism in Southeast-Isan for 15 communities is equal to 4.50 (S.D=0.67), is in very good. Ban Bu community (Buriram Province) got highest score which is equal to 4.73 (S.D. =0.52), is in very good. Similarity, Ban Tham Jan (Srisaket Province) is in very good and its score is equal to 4.71 (S.D. = 0.69).

The factors affected of creative community-based tourism development consists of (1) community capital (2) collaborative with tourism network, continually (3) marketing (4) creative thinking and (5) connecting to sharing economy with other industries. In addition, the model of potential's creative community-based tourism development consists of 3 parts which are (1) creating activities and creative community-based tourism routes (2) driving the creative community-based tourism and (3) Assessment of the potential's creative community-based tourism development. Assessment results shown that the nine potential is equal to 4.59 (S.D.=0.62), is in very good. In the same level, environment and cultural is in very good (\bar{x} = 4.59 and S.D=0.62). In differently, security services is in good level (\bar{x} = 3.69 / S.D=1.13).

Keywords: creative community-based tourism, a model of creative community-based tourism development, a model of potential's creative community-based tourism development